

Hospodářská politika

Souhrn všech opatření státu, které jsou realizovány k podpoře hospodářského rozvoje a dosažení dlouhodobých hospodářských cílů.

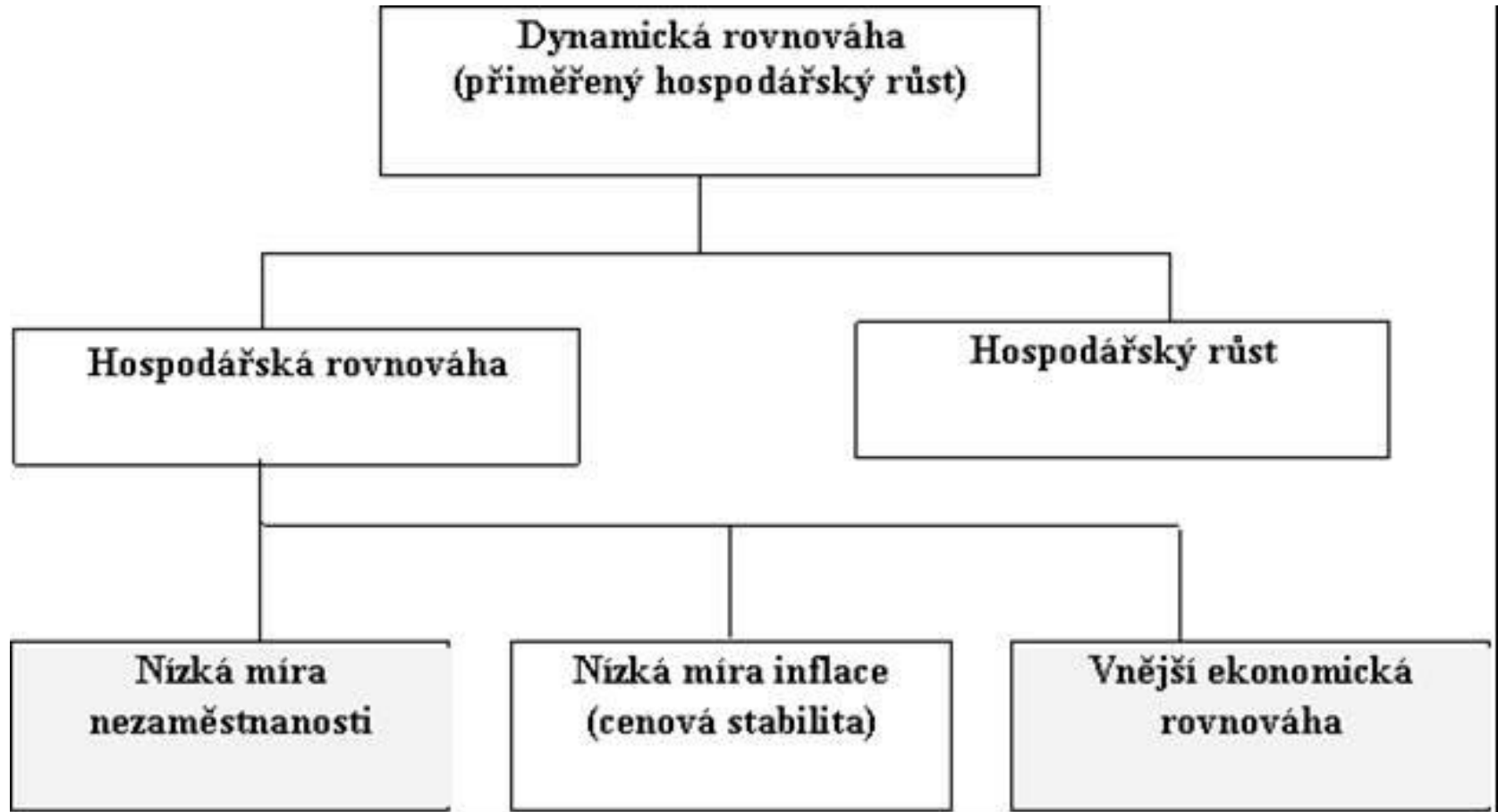
Hlavní (obecný) cíl:

maximalizace společenského blahobytu

Praktické cíle:

- ◆ trvalý a přiměřený hospodářský růst
- ◆ vysoký stupeň zaměstnanosti
- ◆ cenová stabilita
- ◆ vnější hospodářská rovnováha

Soubor tradičních cílů HP

Základní cíle hospodářské politiky Evropské unie

V oblasti hospodářské politiky je dle článku 3 SEU cílem:

- ✓ **vyvážený a trvale udržitelný rozvoj Evropy**
- ✓ **cenová stabilita+společná měna euro**
- ✓ **vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství směřující k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku**
- ✓ **hospodářská, sociální a územní soudržnost a solidaritu mezi ČS,**
- ✓ **vysoké úrovně ochrany a zlepšování kvality životního prostředí,**
- ✓ **mezinárodní vztahy se třetími zeměmi**

Vymezení pravomocí Unie vs. ČS

- Zásada svěřenání pravomocí Unii
- Výkon se pak řídí zásadou subsidiarity a proporcionality (definice)
- Nové systematické vymezení pravomocí Unie: (i) výlučné; (ii) sdílené; (iii) koordinované
- Instituce EU a jejich pravomoce?
- Supranacionální (nadstátní integrace)?

Dle čl. 10a Ústavy ČR

- Kde je ukotveno přenesení pravomocí?
- Mezinárodní smlouvou mohou být některé pravomoci orgánů ČR přeneseny na mezinárodní organizaci nebo instituci
- K ratifikaci mez. Smlouvy je třeba souhlasu Parlamentu, nestanoví-li ústavní zákon, že k ratifikaci je třeba souhlasu v referendu
- => tzv. euronovela Ústavy ČR

Zásada svěřených pravomocí

- Vychází se z toho, že pouze ČS mají originální právní subjektivitu, zatímco mez. organizace ji mají odvozenou a jsou v podstatě vázány na existenci ČS
- **Supranacionální integrace** (pravomoci pravomocí – nositeli jsou ČS ,které mohou určovat, rozšiřovat či zužovat pravomoci EU – viz čl. 48 SEU)
- Právní subjektivita dle článku 47 SEU

Výlučná pravomoc Unie

Pouze Unie vytváří a přijímá právně závazné akty v oblastech, kde mají pravomoc a členské státy tak mohou činit pouze tehdy, jsou-li k tomu Unií zmocněny nebo provádějí-li akty Unie.

1. Celní unie
2. Stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování JVT
3. Měnová politika pro členské země, jejichž měnou je euro
4. Zachování biologických mořských zdrojů v rámci spol. rybářské politiky
5. Společná obchodní politika

Sdílené pravomoci Unie a ČR

Právně závazné akty mohou přijímat jednak orgány Unie, jednak členské země – princip **komplementarity**).

- Vnitřní trh;
- Sociální politika;
- Hospodářská, sociální a územní soudržnost;
- Zemědělství a rybolov (vyjma zachování biologických mořských zdrojů);
- Životní prostředí;
- Ochrana spotřebitele;
- Doprava;
- Transevropské sítě;
- Energetika;
- Prostor svobody, bezpečnosti a práva;
- Otázky veřejného zdraví.

Sdílené pravomoci

- V oblastech s paralelní pravomocí může Unie i členské státy vydávat předpisy současně, aniž by výkon pravomoci Unie vedl ke znemožnění výkonu pravomoci členského státu. Tento princip se uplatňuje ve vztahu k oblastem, kde se činnost EU a členských států vzájemně nevylučuje, ale spíše přispívá k dosažení stanovených cílů
- Dojde-li však přeci jen ke konfliktu, pak v souladu se zásadou přednosti práva EU platí úprava obsažená v aktu Unie
- Orgány EU musí respektovat princip subsidiarity a proporcionality

Sdílené pravomoci

- Smlouvy umožňují EU v dané oblasti rozsáhle harmonizovat národní předpisy (zpravidla pomocí **směrnic**) a EU se rozhodne této pravomoci využít, nezbývá členskému státu takřka žádná pravomoc. Pokud však EU bude považovat v určitých záležitostech za dostatečné provedení minimální harmonizace, nebo se unijní úpravě určitých otázek vyhne úplně, má členský stát poměrně rozsáhlý prostor pro vlastní legislativní činnost
- Rozdíl mezi směrnicí a nařízením?

Koordinovaná či doplňková pravomoc Unie a ČR

Unie provádí činnosti, jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnosti členských států.

- Ochrana a zlepšování lidského zdraví;
- Průmysl;
- Kultura;
- Cestovní ruch;
- Všeobecné vzdělávání;
- Civilní obrana;
- Správní spolupráce.

Vznik měnové integrace

- **1988** – Delorsova zpráva – mimo jiné stanovení podmínek pro fungování měnové unie (úplná konvertibilita měn, neodvolatelná fixace měnových kurzů, úplná liberalizace pohybu kapitálu)
 - **1991** – Maastrichtská smlouva a změny zakládacích smluv, které nyní obsahují pasáže věnované měnové unii
 - + stanovení etap vytváření
 - + stanovení kritérií pro vstup (tzv. konvergenční kritéria)
 - + vytvoření Fondu soudržnosti
-

- **Přijetí eura ano či ne?**
 - Vystává mnoho otázek typu:
 1. Proč vůbec máme euro přijmout?
 2. Pokud zavést, tak kdy?
 3. Jaké má jednotná měna ekonomické výhody/nevýhody?
 4. Nedojde ke zvýšení cen v ČR po zavedení eura?
 5. Budeme mít stejné mzdy/platy jako v Německu nebo Rakousku?
 - Přijetí eura je politickým rozhodnutím, avšak rozhodují zejména ekonomické faktory v podobě teorie optimální měnové oblasti
-

Čechy zatím společná měna neláká

Názory na přijetí eura za měnu ČR

Historický vývoj kurzu CZK/EUR

Jak hlasovali Češi v referendu v roce 2003

pro vstup
77,33 %

proti vstupu
22,67 %

Má podle Čechů projekt EU budoucnost?

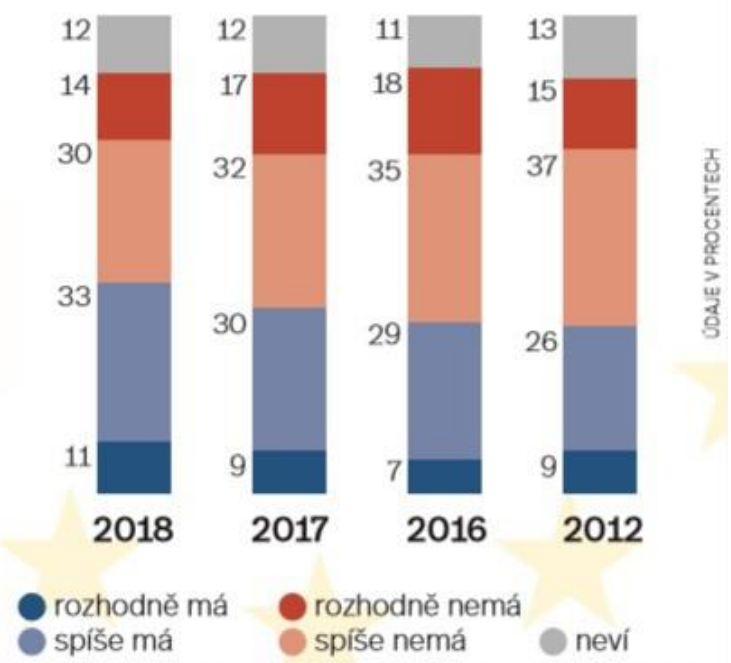

FOTO: DENÍK/SHUTTERSTOCK ZDROJ: CWM, ČNB, KURZY.CZ

Kritéria vstupu = konvergenční kritéria

- **Konvergenční vs. Kodaňská kritéria**
- **Sledují se tyto dvě oblasti:**
 - zadlužení (krátkodobé a dlouhodobé)
 - vývoj měnových ukazatelů (inflace, úrok. sazby, kurz)

Konvergenční kritéria

- rozpočtový deficit nesmí překročit 3 % HDP.
 - celkový dluh nesmí překročit 60 % HDP (ale výjimky).
-
- míra inflace, která je blízká míře inflace tří členských států, jež v této oblasti dosáhly nejlepších výsledků, tzn. neměla by se odchylovat v jednotlivých zemích o více jak 1,5 procentního bodu od 3 zemí s nejnižší inflací.
 - stabilitu v dlouhodobých nominálních úrokových sazbách, tzn. do 2 procentních bodů od průměru 3 zemí s nejnižšími mírou inflace.
 - členská země alespoň po dobu posledních dvou let udržovala stanovené rozpětí své měny v ERM II.
-

Konvergenční kritéria - fiskální

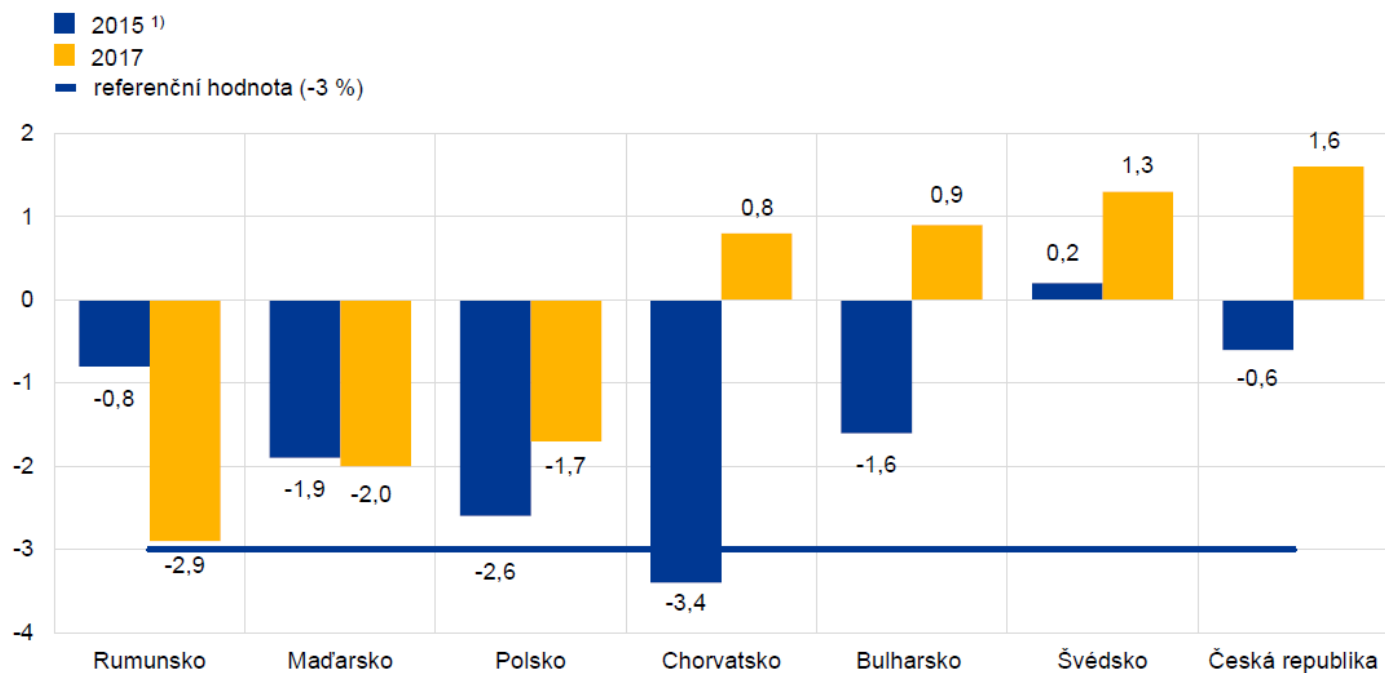
- rozpočtový deficit nesmí překročit 3 % HDP, ledaže by
 - a) buď poměr podstatně a nepřetržitě klesal a dosáhl úrovně, která se blíží referenční hodnotě,
 - b) nebo by překročení referenční hodnoty bylo pouze výjimečné a dočasné a zároveň poměr zůstal blízko k referenční hodnotě
 - celkový dluh nesmí překročit 60 % HDP, ledaže
 - a) poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k doporučené hodnotě.
-

Vývoj kritéria salda sektoru vládních institucí (% HDP)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
ČR	-2,9	-4,0	-1,3	-1,9	-0,6	0,7	1,1	1,3	1,6	?

Vývoj kritéria salda sektoru vládních institucí (% HDP)

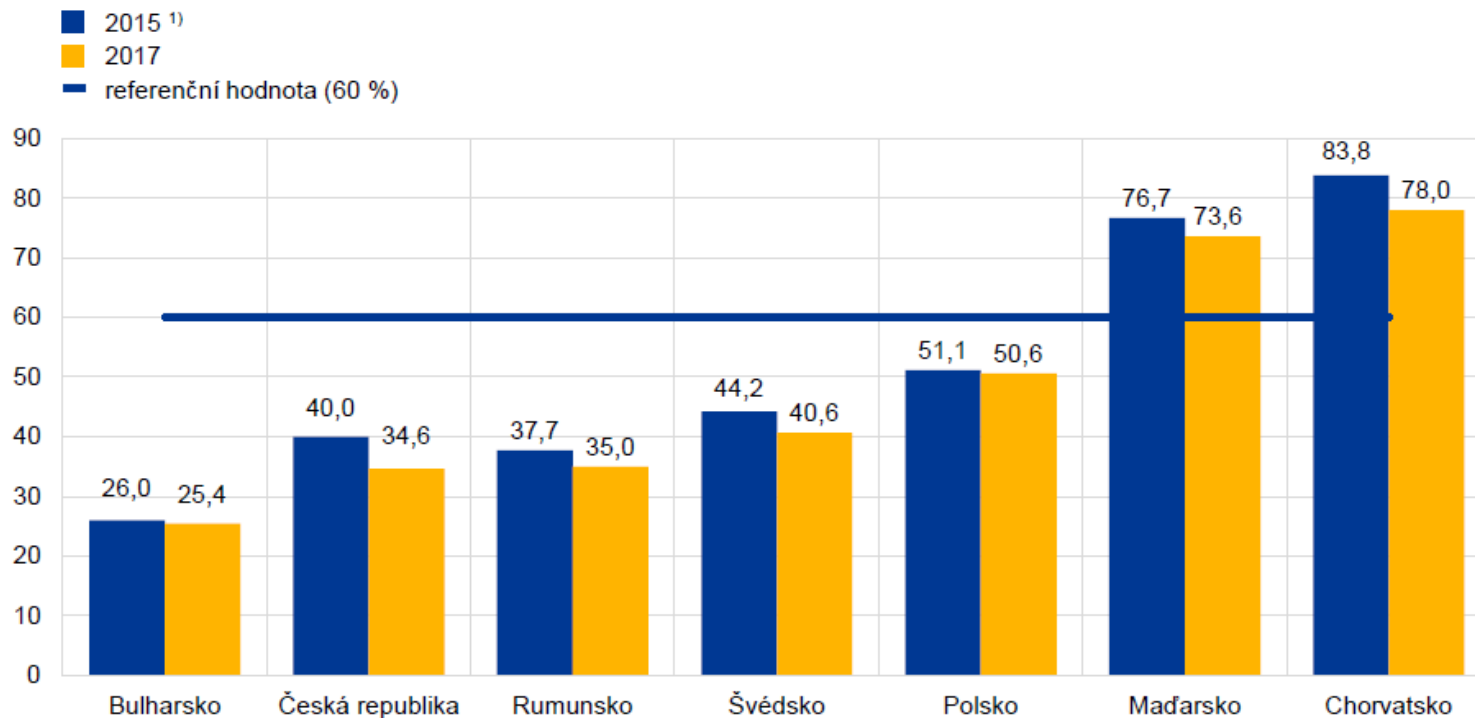

Vývoj kritéria dluhu sektoru vládních institucí (% HDP)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
hodnota kritéria	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
ČR	41,0	44,7	45,2	42,2	40,0	36,8	34,7	33,1	32,1	?

Vývoj kritéria salda sektoru vládních institucí (% HDP)

Konvergenční kritéria - monetární

- *míra inflace, která je blízká míře inflace tří členských států, jež v této oblasti dosáhly nejlepších výsledků, tzn. neměla by se odchylovat v jednotlivých zemích o více jak 1,5 procentního bodu od 3 zemí s nejnižší inflací.*
- Nejnižší míra inflace \neq nejlepší výsledek
- Co když bude v dané zemi deflace?
- Tzv. mimořádné hodnoty – a) daná hodnota je výrazně nižší než v ostatních zemích a b) cenový vývoj je významně ovlivněn mimořádnými faktory (např. ekonomickým vývojem, změnou světových cen důležitých komodit)
- Pokud je dosažena v nějaké zemi mimořádná hodnota, která by mohla zkreslit kritérium, potom se hodnota pro danou zemi nezapočítává

Kritérium cenové stability

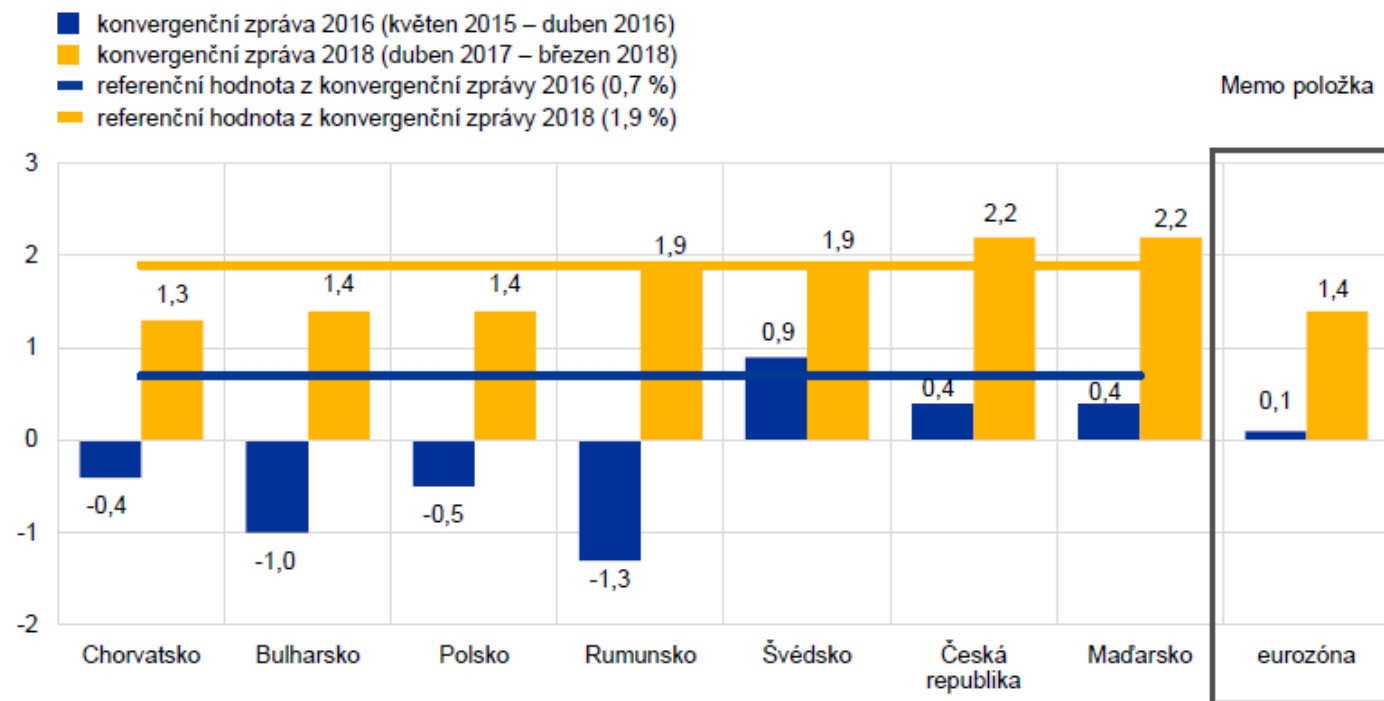

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
průměr 3 zemí	1,6	1,6	0,3	-0,2	-0,9	-0,8	0,9	1,1	1,3	1,5
hodnota kritéria	3,1	3,1	1,8	1,3	0,6	0,7	2,4	2,6	2,8	?
ČR	2,1	3,5	1,4	0,4	0,3	0,6	2,4	2,3	1,9	?

Kritérium cenové stability

(průměrné meziroční změny v procentech)

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

- Požaduje stabilitu v dlouhodobých nominálních úrokových sazbách
 - průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nepřekročí o více než dva procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků
 - Úrokové sazby se zjišťují na základě dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů,
-

Kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb

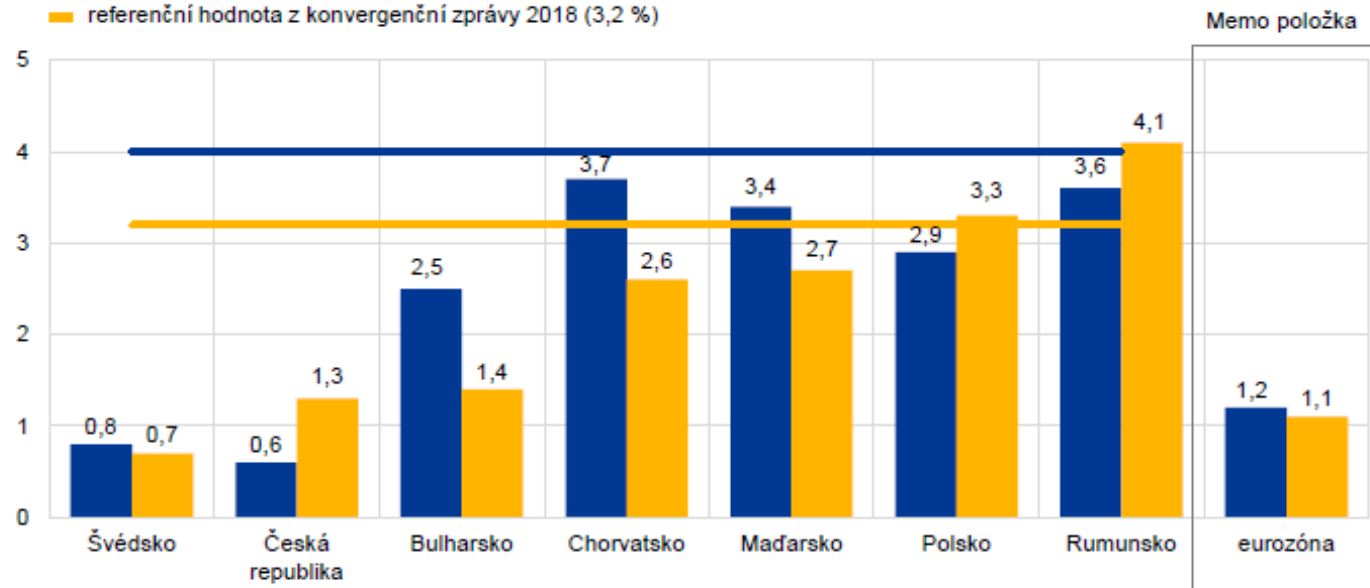
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
průměr 3 zemí	3,3	3,1	4,4	1,8	1,8	2,1	2,8	3,4	1,7	3,6
hodnota kritéria	5,3	5,1	6,4	3,8	3,8	4,1	4,8	5,4	3,7	5,6
ČR	3,7	2,8	2,1	1,6	0,5	0,4	0,9	1,5	2,0	2,3

Kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb

(v procentech, roční průměr)

- konvergenční zpráva 2016 (květen 2015 – duben 2016)
- konvergenční zpráva 2018 (duben 2017 – březen 2018)
- referenční hodnota z konvergenční zprávy 2016 (4,0 %)
- referenční hodnota z konvergenční zprávy 2018 (3,2 %)

Konvergenční kritéria - monetární

- členský stát alespoň po dobu posledních dvou let před šetřením dodržoval flukтуаční rozpětí stanovené mechanismem směnných kurzů, aniž by byl směnný kurz vystaven silným tlakům. Zejména pak nesměl členský stát v tomto období z vlastního podnětu devalvovat dvoustranný střední kurz své měny vůči euru.
- Vedle účasti v ERM II a vývoje nominálních směnných kurzů vůči euru během referenčního období se také v krátkosti posuzují ukazatele svědčící o udržitelnosti stávající úrovně kurzu (podle vývoje reálných efektivních kurzů a také běžného, kapitálového a finančního účtu platební bilance).
- Hodnotí se také vývoj hrubého zahraničního dluhu a čisté investiční pozice země vůči zahraničí za delší období

Kritérium účasti v mechanismu směnných kurzů

